

Decret d'aprovació del Reglament regulador del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades

Índex

[Mostra/Amaga]

- Article únic

L'article 10 de la Constitució, en virtut dels apartats 2 i 3, garanteix el dret fonamental a la defensa i a l'assistència tècnica d'un lletrat, i disposa també la necessitat de regular per llei els supòsits en què, per garantir el principi d'igualtat, la justícia ha de ser gratuïta.

D'acord amb aquest mandat, l'article 99 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, tal com ha estat modificat recentment per la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, estableix que per tal de garantir el dret a la defensa i a l'assistència tècnica d'un lletrat, s'ha de designar un advocat a la persona que ho sol·liciti, i també en el procés penal a la persona que no el designi. Al mateix temps, aquest article disposa que la defensa i l'assistència lletrades han de ser gratuïtes i a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat per a les persones que ho sol·licitin i acreditin una situació econòmica desfavorable o d'insolvència, declarada pel batlle o el tribunal competent, i també encomana al Govern que estableixi els requisits i les condicions per a l'obtenció del benefici de la defensa i l'assistència lletrades gratuïtes. En aquest sentit, l'article 100 de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, reformat al seu torn per la Llei 16/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, desenvolupa succintament el procediment per declarar la situació econòmica desfavorable o d'insolvència i per atorgar el dret a la defensa i l'assistència lletrades gratuïtes que en dimana.

D'altra banda, pel que fa l'àmbit jurisdiccional penal, la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal incideix novament en el dret a la defensa i l'assistència tècnica d'un lletrat i en detalla l'abast. En efecte, l'article 12 de la Llei esmentada, reformat per la Llei 17/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, preveu que per a l'exercici del dret a la defensa, els processats són defensats per un advocat, i se'ls en designa un d'ofici si no n'han nomenat, i que la defensa d'ofici té caràcter gratuït únicament per a les persones que acreditin la seva situació de pobresa o insolvència, declarada per un batlle o un tribunal. També estableix que llevat d'aquest cas, el processat té l'obligació d'abonar la suma que el Govern satisfaci en concepte d'honoraris a l'advocat d'ofici, la qual forma part de les despeses judicials, sense perjudici que l'advocat pugui reclamar igualment un complement d'honoraris a la persona interessada. A l'ensem, la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 24 de la norma processal penal, modificat també per la Llei 17/2014, reconeix el dret a la intervenció i l'actuació de l'advocat de guàrdia quan una persona sospitosa o detinguda presta declaració davant el Cos de Policia, o quan se li efectua un registre domiciliari o un reconeixement d'identitat, sempre que la infracció investigada sigui constitutiva de delictes, i també si aquesta persona no designa advocat, si l'advocat designat no accepta la designació o si no se'l pot localitzar, llevat que hi renunciï expressament. Finalment, l'article 55 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal també consagra l'actuació necessària de l'advocat de guàrdia quan una persona encausada declara davant el batlle, a manca de la designació d'un advocat.

Encara d'altra banda, els articles 14 i 15 i l'apartat 3 de l'article 22 de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors, de modificació parcial del Codi penal i de la Llei qualificada de la Justícia, del 22 d'abril de 1999, estableixen l'actuació de l'advocat de guàrdia o la designació preceptiva d'un advocat d'ofici quan el menor d'edat declara davant el Cos de Policia i davant el batlle competent, i no designa advocat.

Aquestes disposicions en matèria penal, malgrat haver estat modificades puntualment en alguns casos en els darrers mesos, tal com s'ha expressat, ja existien en termes molt similars d'ençà de l'aprovació de cadascuna de les normes on es contenen. És per aquest motiu que, en virtut de la disposició transitòria primera de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de febrer de 1999, es va aprovar el Reglament d'assistència lletrada per torn d'ofici davant el Servei de Policia, que, posteriorment, va ser derogat pel Reglament d'assistència lletrada amb torn d'ofici davant l'autoritat judicial i el Servei de Policia, de l'1 de març del 2000. Aquesta norma reglamentària va desenvolupar els articles de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal i de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors que regulaven els supòsits en què les persones que fan l'objecte d'un procés penal han de ser defensades i assistides per un advocat. D'altra banda i al seu torn, el Reglament regulador del benefici de justícia gratuïta en l'àmbit penal, aprovat el mateix 1 de març del 2000, va establir els casos en què aquesta defensa i assistència lletrades havien de ser garantides de forma gratuïta i el procediment que calia seguir a aquest efecte.

Tanmateix, l'ampliació progressiva dels drets i les garanties de les persones que fan l'objecte d'un procés penal i, en concret, l'extensió del dret a la intervenció i l'actuació d'un advocat de guàrdia quan una persona sospitosa presta declaració davant el Cos de Policia, o quan se li efectua un registre domiciliari o un reconeixement d'identitat, d'acord amb la Llei 17/2014, fa necessària la modificació del marc reglamentari vigent i l'establiment d'una regulació diferenciada de la defensa i l'assistència tècnica lletrades en virtut dels torns de guàrdia, d'una banda, i del torn d'ofici penal, d'altra banda. I pel que fa als torns de guàrdia, l'experiència assolida en els darrers anys també ha evidenciat la necessitat de configurar un sistema que permeti, en la mesura que sigui possible, la continuïtat en la prestació de la defensa i l'assistència tècnica lletrades, per tal de garantir encara més els drets i les garanties de les persones que en són destinatàries. En concret, es pretén que l'advocat que defensa i assisteix una persona detinguda davant el Cos de Policia prossegueixi en aquesta defensa i assistència quan, posteriorment, se la posi a disposició judicial. I que, d'altra banda, l'advocat que hagi defensat i assistit una persona prop

dels batlles i els tribunals, en virtut del torn de guàrdia, n'assumeixi també la defensa i l'assistència posterior pel torn d'ofici que correspongui. Tot plegat partint d'una extensió de la defensa i l'assistència tècnica lletrades mitjançant el torn de guàrdia que abasti no només les persones que compareixen davant la jurisdicció penal en qualitat d'encausades o inculpades, sinó també les persones que a criteri del batlle o el tribunal competent requereixin aquesta defensa i assistència en seu jurisdiccional civil o administrativa.

Pel que fa als àmbits jurisdiccionals civil i administratiu, el dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades únicament dimana de l'[article 99 de la Llei qualificada de la Justícia](#) i de l'[article 100 de la Llei transitòria de procediments judicials](#), i no ha estat mai objecte d'un desplegament reglamentari. En aquest sentit, a diferència del que s'esdevé en l'àmbit jurisdiccional penal, la defensa i l'assistència tècnica lletrades en virtut dels torns d'ofici civil i administratiu sempre s'han vinculat a la situació d'insolvència de la persona destinatària d'aquest dret.

No obstant això, en els darrers anys, l'augment exponencial del nombre de processos judicials i l'empitjorament de la situació econòmica de molts justiciables, com a conseqüència de la crisi econòmica, ha comportat de retruc un increment de les sol·licituds i dels atorgaments del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes en matèria civil i administrativa. Per aquest motiu, i en compliment del mandat reglamentari que es conté a l'[article 99 de la Llei qualificada de la Justícia](#), tal com ha estat modificat per la [Llei 28/2014](#), com també a la [disposició final vuitena de la Llei esmentada](#), esdevé imprescindible aprovar una norma reglamentària que reguli de forma detallada i per a tots els àmbits jurisdiccionals els requisits i les condicions per a l'obtenció del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes, i que alhora reconegui explícitament el dret a la defensa i l'assistència tècnica d'un lletrat en els àmbits civil i administratiu, amb independència de la situació econòmica de la persona que sol·licita aquest dret.

Així doncs, aquest Reglament es divideix en tres capítols, el primer dels quals comprèn les disposicions generals relatives a l'objecte, l'àmbit d'aplicació i l'organització del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades. En aquest sentit, es determinen les persones i les situacions concretes en què es garanteix aquest dret, tot preveient que si la persona sol·licitant acredita una situació econòmica desfavorable o d'insolvència, la defensa i l'assistència tècnica lletrades siguin gratuïtes i a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat. I també s'encomana al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra l'organització dels torns necessaris a l'efecte d'acomplir les disposicions d'aquest Reglament.

Seguidament, el capítol segon estableix i regula amb detall les modalitats diferents mitjançant les quals es garanteixen la defensa i l'assistència tècnica lletrades, i en concret segons si es presten en el marc d'una actuació concreta o si tenen vocació de continuïtat. Així, en el primer cas, es configuren uns torns de guàrdia destinats a les persones sospitoses o detingudes que presten declaració davant el Cos de Policia, o a les quals s'efectua un registre domiciliari o un reconeixement d'identitat; a les persones que compareixen davant els batlles i els tribunals en qualitat d'encausades o inculpades prop de la jurisdicció penal, i a les persones que a criteri del batlle o el tribunal competent requereixin la defensa i l'assistència tècnica lletrades prop de les jurisdiccions civil i administrativa. Aquests torns, d'un abast més gran que els que existeixen actualment, tal com s'ha dit, impliquen la disponibilitat el mateix dia de fins a quatre advocats que actuen davant el Cos de Policia, i de tres advocats més que actuen davant els batlles i els tribunals, sense perjudici que alguns d'ells assumeixin les funcions que tenen encomanades de forma concurrent. D'aquesta manera, es redueix el nombre d'advocats adscrits diàriament als torns de guàrdia sense que en resulti un menyscapte per al seu funcionament àgil i adequat, i, alhora, es garanteix la continuïtat en la defensa i l'assistència tècnica lletrades en relació amb una mateixa persona, la qual cosa reforça el seguiment acurat i la qualitat de la defensa i l'assistència procurades. Així doncs, després de regular com es configuren els torns de guàrdia i com els advocats concernits els assumeixen, aquest Reglament detalla com es desenvolupen la defensa i l'assistència tècnica lletrades en virtut d'aquests torns, tot distingint en dos articles separats el torn de guàrdia davant el Cos de Policia i el torn de guàrdia davant els batlles i els tribunals.

En cas que el dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades vagin més enllà d'una actuació puntual, es garanteixen mitjançant els torns d'ofici penal, civil o administratiu, segons escaigui. En efecte, aquest dret es vehicula mitjançant els torns d'ofici que corresponguin per a les persones que ho sol·licitin o ho requereixin amb la finalitat d'actuar prop de la jurisdicció penal, sempre que la defensa, l'assistència tècnica o la representació lletrades siguin preceptives; per a les persones que pretenguin constituir-se com a acusació privada o particular en els processos que se segueixen per infraccions penals perseguibles únicament a instància de part, i per infraccions penals de caràcter públic i semipúblic si el batlle o el tribunal competent adopta una resolució que comporti la finalització provisional o definitiva del procés i la constitució com a acusació privada o particular sigui temporània, i per a les persones que ho sol·licitin amb la finalitat d'actuar prop de les jurisdiccions civil i administrativa, sempre que la defensa i l'assistència tècnica lletrades siguin preceptives. D'aquesta manera es fa palesa la dissociació entre la possibilitat d'acollir-se als torns d'ofici civil i administratiu i l'atorgament del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes. I d'altra banda, com s'esdevé amb els torns de guàrdia, el Reglament especifica com es desenvolupen el dret a la defensa i l'assistència tècnica en virtut dels torns d'ofici, tot diferenciant el torn d'ofici penal d'una banda, i els torns d'ofici civil i administratiu d'altra banda. Al mateix temps, també es regula el procediment per designar un advocat per qualsevol d'aquests torns.

El capítol segon incideix igualment en la forma i el procediment de comunicació dels torns de guàrdia, i en la manera com s'efectua el control d'aquests torns i dels torns d'ofici, entre els diferents actors implicats. I, finalment, regula els supòsits, les especificitats i els terminis per remunerar els torns de guàrdia i els torns d'ofici, tot establint les disposicions oportunes que han de permetre al Govern rescabalar-se'n prop de la persona a la qual li ha designat un advocat pels torns esmentats.

El capítol tercer regula la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes. En primer lloc, determina quines en poden ser les persones beneficiàries i els requisits econòmics que han d'acreditar a aquest efecte. Aquests requisits, vinculats a una situació econòmica desfavorable o insolvència, es valoren d'acord amb la insuficiència d'ingressos, calculats d'acord amb uns llindars precisos, i a la insuficiència patrimonial, segons la titularitat eventual dels béns i els drets. No obstant això, també es preveu la possibilitat d'atorgar el benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes en supòsits excepcionals i taxats, encara que se superin els llindars d'ingressos establerts.

Seguidament, el mateix capítol tercer concreta tant el contingut com l'extensió del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes, i regula el procediment que s'ha de seguir per atorgar aquest benefici, des d'una perspectiva àgil i garantista. També preveu l'estadi processal a partir del qual l'atorgament del benefici ja no és possible, llevat que es provi que la situació econòmica desfavorable o d'insolvència ha sobrevingut amb posterioritat, i estableix la possibilitat de revisar aquest atorgament en cas de millora de la situació econòmica, com també la revocació del benefici si dimana d'una declaració errònia o s'han falsejat o ocultat les dades i la informació necessàries.

Finalment, es regulen les condicions per remunerar la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes, així com els supòsits de rescabament de les prestacions acordades en virtut d'aquest benefici, en funció del pronunciament que faci l'òrgan judicial en relació amb les costes processals.

Aquest Reglament també inclou quatre annexos, els dos primers dels quals es corresponen als formularis per sol·licitar la designació d'un advocat pels torns d'ofici i l'atorgament del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes, i els dos darrers dels quals estableixen els barems i les tarifes per remunerar el dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades mitjançant els torns de guàrdia i els torns d'ofici.

Ateses les consideracions esmentades, a proposta del ministre de Justícia i Interior, el Govern, en la sessió del 17 de desembre del 2014, aprova aquest Decret amb el contingut següent:

Article únic

S'aprova el Reglament regulador del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades, que entrarà en vigor el dia 1 de març del 2015.

Registreu-vos a LesLleis.com per
accedir al contingut complet d'aquesta pàgina.

Registre gratuït

Subscripció

Ja Estic Registrat